Canonul sâmbetei celei mari

Materiale despre Săptămâna Patimilor (Săptămâna mare):

https://independent.academia.edu/emystea/S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na-Patimilor-(Mare)

https://archive.org/details/@steaemy?query=S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na+Patimilor+

***

Săptămâna Patimilor - Învăţături duhovniceşti:

https://www.academia.edu/42852743/S%C4%83pt%C4%83m%C3%A2na_Patimilor_%C3%8Env%C4%83%C5%A3%C4%83turi_duhovnice%C5%9Fti

https://archive.org/details/saptamana-patimilor-invatataturi-duhovnicesti

***

Denia Prohodului Domnului:

https://www.academia.edu/118490015/Denia_Prohodului_Domnului

https://archive.org/details/denia-prohodului-domnului

&&&

Irmosul de două ori, iar troparele pe 12 şi iarăşi Irmosul, în amândouă stranele, împreună.

Acest Canon de la Cântarea întâia până la a 6-a este facerea lui Marco monahul, episcopul Idruntului. Irmoasele sunt facerea unei femei ce o chema Casia. Iar de la a 6-a cântare până la sfârşit, facerea lui Chir Cosma.

Cântarea 1-a, glasul al 6-lea

Irmos: Pe cel ce a acoperit cu valul mării oarecând pe gonaciul tiran, sub pământ L-au ascuns feciorii celor mântuiţi. Iar noi, ca fecioarele, să cântăm Domnului; căci cu slavă S-a prea slăvit.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Doamne, Dumnezeul meu cântare de petrecere şi laudă de îngropare voi cânta Ţie, celui ce mi-ai deschis intrările vieţii cu îngroparea Ta şi moartea şi iadul cu moartea ai omorât.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Sus pe scaun şi jos în mormânt, cunoscându-Te cele mai presus de lume şi cele de sub pământ, Mântuitorul meu, s-au cutremurat de moartea Ta; că mai presus de gând Te-ai văzut mort, începătorule al vieţii.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Ca să umpli toate de slava Ta, Te-ai pogorât în cele de desubtul pământului; că nu s-a ascuns de Tine statul meu (firea mea) cel din Adam şi îngropându-Te m-ai înnoit pe mine cel stricat, Iubitorule de oameni.

Cântarea a 3-a

Irmos: Pe Tine, Cela ce ai spânzurat pe ape tot pământul fără ţinere, văzându-Te făptura spânzurat în locul căpăţânii, cu multă spaimă s-a cuprins, strigând: Nu este sfânt, fără numai Tu, Doamne.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Închipuirile îngropării Tale le-ai arătat, înmulţind vedeniile; iar acum cele ascunse ale Tale, văzute le-ai făcut cu dumnezeiască bărbăţie şi celor din iad, Stăpâne, care strigă: Nu este sfânt, fără numai Tu, Doamne.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Întinsu-Ţi-ai palmele şi ai împreunat cele depărtate de demult iar cu înfăşurarea giulgiului, Mântuitorule, şi cu mormântul ai dezlegat pe cei legaţi, care strigau: Nu este sfânt, fără numai Tu, Doamne.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

În mormânt şi sub peceţi Te-ai cuprins, Nemuritorule, de bunăvoie; că puterea Ta Ţi-ai arătat prin fapte, cu dumnezeiasca lucrare, celor ce cântă: Nu este sfânt, fără numai Tu, Doamne, Iubitorule de oameni.

(Ectenia…)

Sedelnă, glasul 1, însăşi **podobia:** Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-I, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, carele a vestit femeilor învierea. Pe Tine Te mărim, pierzătorul stricăciunii, Ia Tine cădem, cela ce ai înviat din mormânt, la unul Dumnezeul nostru.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin, *tot aceasta*

Cântarea a 4-a

Irmos: Smerenia Ta cea dumnezeiască pe Cruce, mai înainte văzându-o Avacum, spăimântându-se a strigat: Tu ai tăiat tăria celor puternici, Bunule, unindu-Te cu cei din iad, ca un Atotputernic.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Astăzi ai sfinţit ziua a şaptea, pe care o ai binecuvântat întâi cu încetarea lucrurilor; că toate le prefaci şi le înnoieşti odihnindu-Te, Mântuitorul meu şi iarăşi, zidindune.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Biruind Tu cu puterea Dumnezeirii, sufletul Tău de la trup s-a despărţit; că a rupt amândouă legăturile: a morţii şi a iadului, cu puterea Ta, Cuvântule.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Iadul întâmpinându-Te, Cuvinte, s-a amărât, văzându-Te om îndumnezeit rănit de bătăi şi Atotputernic; şi de înfricoşatul Tău chip a rămas fără de glas.

Cântarea a 5-a

Irmos: Lumina cea neînserată a dumnezeieştii arătării Tale, Hristoase, care s-a făcut spre noi, pentru milostivirea Ta, Isaia văzându-o, de noapte mânecând a strigat: învia-vor morţii şi cei din mormânturi se vor scula şi toţi cei de pe pământ se vor bucura.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***
Înnoieşti pe pământeni, Ziditorule, făcându-Te pământean; şi giulgiul şi mormântul arată taina ceea ce este întru Tine, Cuvinte; că sfetnicul cel cuvios, însemnează sfatul celui ce Te-a născut, carele m-a înnoit întru Tine cu mare cuviinţă.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Prin moarte ai prefăcut omorârea, prin îngropare stricăciunea; că nestricăcios ai făcut trupul pe carele l-ai luat, cu dumnezeiasca cuviinţă făcându-l nemuritor; că trupul Tău, Stăpâne, n-a văzut stricăciune; nici sufletul Tău n-a rămas în iad, carele este lucru străin.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Ieşind, Ziditorul meu, din ceea ce nu ştie de bărbat şi Împungându-Te cu suliţa în coastă, dintru aceea ai făcut înnoire Evei, făcându-Te Adam, adormind mai presus de fire cu somn făcător de viaţă şi ridicând viaţa din somn şi din stricăciune, ca un Atotputernic.

Cântarea a 6-a

Irmos: Prins a fost, dar nu s-a ţinut în pântecele chitului Iona; că al Tău chip purtând, al Celui ce ai pătimit şi îngropării Te-ai dat, ca dintr-o cămară din fiară a ieşit

şi a strigat străjerilor: Cei ce păziţi cele deşarte şi mincinoase, mila voastră o aţi părăsit.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Omorâtu-Te-ai, dar nu Te-ai despărţit, Cuvinte, de trupul pe carele ai luat; că de s-a şi stricat Biserica Ta în vremea patimii, ci şi aşa un ipostas era al Dumnezeirii şi al trupului Tău; că întru amândouă unul eşti, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, Dumnezeu şi om.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Greşala lui Adam a fost ucigătoare de om, iar nu ucigătoare de Dumnezeu. Că de a şi pătimit firea trupului Tău celui de ţărână, Dumnezeirea a rămas fără patimă; că stricăciunea cea din Tine o ai prefăcut întru nestricăciune şi dintru înviere ai arătat izvorul vieţii celei nestricăcioase.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Împărăţit-a iadul peste neamul omenesc, dar n-a rămas în veac; că Tu, Puternice, punându-Te în groapă, cu palma cea începătoare de viaţă ai rupt încuietorile morţii; şi ai propovăduit, celor ce dormeau acolo din veac, izbăvirea cea nemincinoasă, făcându-Te, Mântuitorule, întâi sculat din morţi.

Condac, glasul al 6-lea: Cel ce a încuiat adâncul, S-a văzut mort şi cu smirnă şi cu giulgiu înfăşurându-se, în mormânt s-a pus ca un mort. Cel fără de moarte, şi femeile au venit să-L ungă cu mir, plângând cu amar şi strigând: Aceasta este Sâmbăta cea prea binecuvântată, întru care Hristos adormind, va învia a treia zi.

Icos: Cel ce cuprinde toate, S-a înălţat pe Cruce şi Se tânguieşte toată zidirea, văzându-L spânzurând gol pe lemn; soarele şi-a ascuns razele şi stelele şi-au tăinuit lumina şi pământul cu multă frică s-a clintit, marea a fugit şi pietrele s-au despicat şi mormânturi multe s-au deschis şi trupurile sfinţilor bărbaţi s-au sculat; iadul jos a suspinat şi iudeii s-au sfătuit să hulească învierea lui Hristos. Iar femeile au strigat: Aceasta este Sâmbăta cea prea binecuvântată, întru care Hristos, adormind, va învia a treia zi.

Cântarea a 7-a

Irmos: Negrăită minune! Cela ce a izbăvit în cuptor pe cuvioşii tineri din văpaie, în mormânt Se pune mort fără suflare, spre mântuirea noastră a celor ce cântăm: Mântuitorule, Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Rănitu-s-a iadul, primind în inima sa pe Cel ce S-a rănit în coastă cu suliţa şi a suspinat topindu-Se de focul cel dumnezeiesc, spre mântuirea noastră a celor ce cântăm: Mântuitorule, Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Bogat este mormântul, că primind în sine pe Făcătorul ca pe un adormit, s-a arătat dumnezeiască vistierie de viață, spre mântuirea noastră a celor ce cântăm: Mântuitorule, Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

După obiceiul morţilor, punerea în mormânt a primit viaţa tuturor şi L-a arătat pe El izvor învierii, spre mântuirea noastră a celor ce cântăm: Mântuitorule, Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Una era Dumnezeirea lui Hristos în iad şi în mormânt şi în Eden nedespărţită, împreună cu Tatăl şi cu Duhul, spre mântuirea noastră a celor ce cântăm: Mântuitorule, Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Cântarea a 8-a

Irmos: Spăimântează-te, înfricoşându-te cerule, şi să se clătească temeliile pământului. Că iată, Se socoteşte între cei morţi, Cela ce locuieşte întru înălţime, şi în mormânt mic ca un străin se primeşte. Pe carele tineri bine-L-cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Stricatu-s-a locaşul cel prea curat, dar împreună a ridicat cortul cel căzut, că al doilea Adam, Cel ce locuieşte întru înălţime S-a pogorât la Adam cel dintâi, până la

cămările iadului. Pe carele tineri bine-L-cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Încetat-a îndrăzneala ucenicilor, iar Iosif cel din Arimatea s-a arătat inimos, că văzând mort şi gol pe Dumnezeul cel peste toate, L-a cerut şi L-a îngropat, strigând: Tineri bine-L-cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

O, minune nouă! O, bunătate! O, nespusă răbdare ! Că de bunăvoie Se pecetluieşte sub pământ, Cel ce locuieşte întru înălţime şi Se huleşte Dumnezeu ca un înşelător. Pe carele tineri bine-L-cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Irmos:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Spăimântează-te, înfricoşându-te cerule, şi să se clătească temeliile pământului. Că iată, Se socoteşte între cei morţi, Cela ce locuieşte întru înălţime, şi în mormânt mic ca un străin se primeşte. Pe carele tineri bine-L-cuvântaţi, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

La Cântarea a 9-a, Ceea ce eşti mai cinstită... nu cântăm.

Cântarea a 9-a

Irmos: Nu te tângui pentru Mine, Maică, văzându-Mă în groapă pe Mine, fiul tău, pe carele M-ai zămislit în pântece fără sămânţă; că Mă voi scula şi Mă voi prea slăvi şi voi înălţa întru slavă ca un Dumnezeu, pe cei ce cu credinţă şi cu dragoste pe tine neîncetat te slăvesc.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Întru străină naşterea Ta scăpând de dureri, mai presus de fire, m-am fericit, Fiul meu Cel fără de început; iar acum, Dumnezeul meu, văzându-Te mort fără suflare, mă sfărâm cumplit cu sabia întristării. Ci Te scoală, ca să mă slăvesc.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Mă acoperă pământul voind Eu, dar se înfricoşează portarii iadului văzându-Mă, Maică, îmbrăcat cu haina sângerată a izbândirii; că ucigând, ca un Dumnezeu, pe vrăjmaşi cu Crucea, iarăşi voi învia şi te voi slăvi.

Pripeala: ***Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.***

Să se bucure făptura, să se veselească toţi pământenii, că vrăjmaşul, iadul, s-a prădat; femeile cu miruri să iasă întru întâmpinare, că izbăvesc pe Adam şi pe Eva cu tot neamul, şi a treia zi voi învia.

(Ectenia…)

Luminânda nu cântăm, ci numai: Sfânt este Domnul, Dumnezeul nostru. *(de trei ori)*

Sinaxar în sfânta şi marea zi sâmbătă

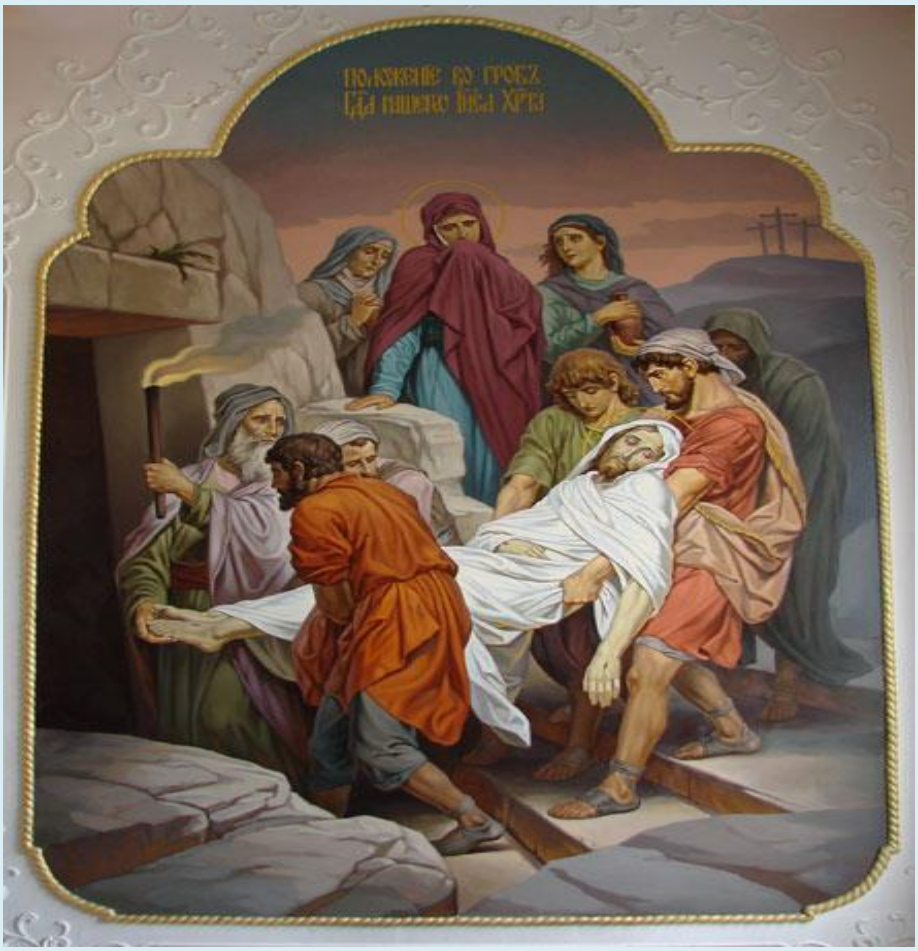

Sinaxarul din Minei, apoi acesta.

În sfânta şi marea sâmbătă, prăznuim îngroparea dumnezeiască și trupească a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi pogorâtea în iad, prin care neamul nostru fiind chemat din stricăciune a fost mutat spre Viața veşnică.

Stih: Ostaşi, degeaba mai păziţi mormântul,
Căci pe Cel ce-i viaţa nu-L ţine pământul!

Cele patruzeci de zile ale postului mare întrec pe celelalte zile; iar mai mare decât acestea este săptămâna cea mare; şi iarăşi mai mare decât săptămâna mare este această sfântă şi mare sâmbătă.

Se numeşte săptămâna mare nu pentru că zilele ei ar fi mai mari sau ar avea mai multe ceasuri, ci pentru că în ea s-au săvârşit, şi mai cu seamă azi, minunile mari şi mai presus de fire şi faptele neobişnuite ale Mântuitorului nostru.

Căci după cum la întâia facere a lumii, Dumnezeu, săvârşind toate lucrurile, şi în urmă în ziua a şasea a creat pe om, făptura cea mai de seamă, iar în ziua a şaptea s-a odihnit de toate lucrurile lui şi a sfinţit ziua, numindu-o sâmbătă, care se tâlcuieşte odihnă, tot aşa şi la facerea lumii celei spirituale, săvârşind toate în chipul cel mai bun, în ziua a şasea a creat din nou pe omul stricat şi înnoindu-l iarăşi prin Crucea cea de viaţă purtătoare s-a odihnit încă odată cu o odihnă desăvârşită, de toate lucrurile lui, dormind un somn dătător de viaţă şi mântuitor.

Cuvântul lui Dumnezeu a stat cu trupul în mormânt, iar cu sufletul lui curat şi dumnezeiesc se pogoară şi în iad. Sufletul a fost despărţit prin moarte de trup şi l-a dat în mâinile Tatălui. Tot Tatălui i-a dat şi propriul său sânge, fără să-i fie cerut; iar sângele lui a fost preţ de răscumpărare pentru noi.

Sufletul Domnului n-a fost ţinut în iad ca sufletele celorlalţi sfinţi. Cum putea oare să fie ţinut odată ce n-avea asupra lui, ca ceilalţi drepţi, nimic din blestemul strămoşesc ? Dar nici duşmanul nostru, diavolul, n-a luat sângele prin care am fost răscumpăraţi, cu toate că noi eram în stăpânirea lui. Cum putea oare să ia sângele lui din altă parte decât de la Dumnezeu? Dar oare tâlharul de diavol putea să-l ia chiar pe Dumnezeu ?

Domnul nostru Iisus Hristos a locuit trupeşte în mormânt şi cu Dumnezeirea, care era strâns unită cu trupul. A fost împreună cu tâlharul în Rai; a fost şi în iad, după cum s-a spus, împreună cu sufletul lui îndumnezeit. Într-un chip mai presus de fire ca Dumnezeu nescris împrejur era cu Tatăl, împărăţind împreună cu Duhul. Era pretutindeni; Dumnezeirea n-a suferit nimic în mormânt, după cum n-a suferit nimic pe Cruce. Trupul Domnului a suferit şi stricăciune, adică despărţirea sufletului de trup, dar nicidecum stricăciune în înţelesul unei putreziri a trupului şi o nimicire desăvârşită a mădularelor.

Iar Iosif, pogorând de pe Cruce, Sfântul trup al Domnului l-a înmormântat într-un mormânt nou, punând o piatră foarte mare la intrarea mormântului.

În adevăr, iudeii s-au dus vineri la Pilat şi i-au spus: Domnule, ne-am adus aminte, că înşelătorul acela a spus pe când trăia, că după trei zile se va scula. Ni se pare că este bine ca prin puterea ta să porunceşti să se întărească mormântul cu ostaşi.

Dacă este un înşelător, pentru ce, iudeilor, i-aţi ascultat cu râvnă cuvintele lui pe când trăia ? Dar când a spus Hristos: Mă voi scula ? Poate că evreii au scos asta din pilda cu Iona. Negreşit ei sunt fără de judecată când cer să fie întărit mormântul ca să nu se fure cumva trupul. O, cât sunt de lipsiţi de judecată! Nu ştiau că ceea ce făceau în sprijinul lor o făceau împotriva lor !

Pilat a dat poruncă şi ei împreună cu o ceată de ostaşi au întărit mormântul şi l-au şi pecetluit. Şi s-a făcut asta pentru a nu se pune la îndoială învierea Domnului, odată ce era străină şi paza şi pecetea.

Dar deodată iadul se strânge şi este cuprins de ameţeli când simte puterea mai tare a Domnului; şi după puţină vreme a dat afară, din pricina înghiţirii nedrepte a lui Hristos, piatra cea tare şi din capul unghiului, şi pe cei ce îi mâncase şi-i ţinea din veac în pântece.

Cu pogorârea Ta nespusă, Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi, Amin.